

Vavpotičeva zastopa rusko-francosko klasično operno šolo, ki spaja klasično tehniko z ritmično ekspresivnim izražanjem najnovejše ruske smeri na področju plesne umetnosti.

Meta Vidmar, učenka Mary Wigman, deluje s svojo plesno šolo v Ljubljani. V svojih solističnih nastopih in pri produkcijah svoje plesne skupine skuša doseči enoten slovenski izraz v plesni umetnosti, v katerem naj se zrcalijo oblika, značaj pokrajine in narodna plesna tradicija.

(Se nadaljuje)

Kristina Vrhovec

BIBLIOFILSKE UGOTOVITVE

Zavest lastne vrednosti je dala Prešernu pogum za optimistično sodbo o usodi njegovih pesnitev v bodočnosti:

vendār té bodo morebít' ostále
med njími, kèr njih poezíje míle
iz srca svôje so kalí pognále.

Že dovršen čas opravičujejo Prešernov optimizem tudi slovenski bibliofili. Marsikdo, ki starejše slovenske pisce v svoji knjižnici lahko pogreša, se ne more sprijazniti z možnostjo, da ne bi mogel doma seči tudi po kaki izvirni Prešernovi izdaji. In to se ne godi iz praznega postavljanja, ampak iz hvaležnosti, ki jo čutimo do slovenskega genija, in iz želje, dobiti z njegovim ustvarjanjem čim ožjo zvezo.

Oni dan je opozarjal »Slovenčev« kulturni referent na Vrhovnikov primerek Prešernovih »Poezij« iz 1847: »Kakor sem obveščen, je pokojni g. Vrhovnik hranil tudi izvod Prešernovih pesmi, v katerega je Prešeren lastnoročno napisal nemško posvetilo grofu A. Auerspergu. Morda bi bilo dobro, rešiti tudi to malenkost« (S 13. VI. 1936).

To bi res bilo tem bolj dobrodošlo, ker je doslej znano le eno posvetilo »Poezij« (Prešeren I, 228). Toda Vrhovnikov primerek »Poezij«, ki je danes takšen, kakršnega je marljivi rajni nabiratelj kupil v Jugoslovanski knjigarni, last Državne študijske knjižnice v Ljubljani, nima nobenega Prešernovega zapisa, ampak samo lastnikov podpis: A. Auersperg m. p. Dasi pa nima knjižica danes ničesar, kar bi moglo obogatiti zbirko Prešernovih oblikovanj, je vendar vredna neke pozornosti.

V izdaji »Poezij« z letnico 1847 razlikujem, kar se tiče strani 129. — 144. (to je 9. pole, v moji izdaji strani 135. — 150.) in strani 147. (v moji izdaji 153.) tri variante.

Prva varianta ima na straneh 129. — 144. zelo mnogo tiskovnih napak, med drugimi na strani 130. »sêsti« namesto »sêstri«, na strani 132. »razsveljêno« namesto »razsvetljêno« itd., a »Magistrale« na 147. strani je brez akrostiha, ker so besede v 1., 7., 10. in 11. vrstici tako pomešane, da začetne črke ne dajo legende »Primicovi Julji«.

Ob pesnikovi smrti je bilo pri Blazniku 49 primerkov, ki so radi omenjene 9. pole veljali za defektne (Zapušč. akt Preš. 43). Vsaj tri izmed njih je pozneje obenem z drugimi kupil od Blaznika knjigotržec Oton Wagner, ki je prišel v konkurz in 1867 pobegnil iz Ljubljane: Državna študijska knjižnica v Ljubljani ima namreč tri take defektne primerke (vsi trije so pri 19673); dva izmed njih sta poznamenovana z Wagnerjevo šampiljko: o vseh treh pravi listovni katalog, da so prispeli v biblioteko 1868.

V drugi varianti je »Magistrale« na 147. strani sicer tudi brez akrostiha, a večina tiskovnih napak na straneh 129.—144. je popravljenih. To je bil običajni knjigotržni primerek. Večina primerkov, ki sem jih imel v roki, spada sem, med drugimi: v Državni knjižnici primerek, ki je menda 1847 prispel tja (19673); v Narodnem muzeju primerek, ki so ga dobili kot Dežmanov »legatum an das Rudolphinum 1889«; moj iz Oblakove ostaline; itd.

Za tretjo varianto so značilne strani 129.—144., ki so tako popravljene kakor v drugi varianti, in pa stran 147., ki je akrostišna. To so bili »posebni primerki« (moj Prešeren I, 360), ki jih je naročil pesnik za svoje znance in prijatelje (Prešeren I, 228, 378, 359, 360). Verjetno je, da je bilo takih vseh 96 primerkov, ki jih je vzel pesnik na račun (Zapušč. akt Preš. 43). Danes so taki primerki zelo redki. Videl sem jih 5, ki so jim lastniki: dr. Janko Šlebinger; prof. Ivan Škerlj; dr. Rudolf Molè; ljubljanski magistrat (primerek iz Aškerčeve ostaline s pesnikovim posvetilom Luizi Crobath, poznejši Pesjakovi); Državna knjižnica v Ljubljani, ki ga je dobila šele lani z Auerspergovim primerkom iz Vrhovnikove ostaline.

Molètov broširani primerek, ki nima nobenega Prešernovega posvetila, ampak le beležko s svinčnikom: »V spomin od V. G.«, sicer opozarja na možnost, da je utegnilo nekaj primerkov z akrostihom na 147. strani ostati pri Blazniku. Toda ker je več ko verjetno, da je poklonil Prešeren svoje »Poezije« tudi Auerspergu, s katerim sta bila ves čas v zvezi, je akrostih v Auerspergovem primerku že skoraj dokaz, da je to knjiga, ki jo je bivši učenec dobil od svojega bivšega učitelja. A druge okoliščine tej podmeni ne nasprotujejo.

Prešeren je vzel za lastno rabo samo »vezane« primerke, a izmed naročenih 1200 jih je bilo do pesnikove smrti »vezanih« 600 (Zapušč. akt Preš. 43, 51). Toda ni težavno dokazati, da ne gre za vezavo v trde platnice, ampak le za broširanje v navaden ovoj z napisom »Poezije Dóktorja Francéta Prešérna«. Vsi primerki »Poezij«, ki sem jih videl, so ali broširani, kakor Molètov, čigar ovoj je rjav, ali pa šele pozneje vezani. Nekaterim vezanim se še pozna, da so bili prvotno broširani: na primerku, ki je prispel v licejko okoli 1847, je ostalo nekaj spominov na modri ovoj, ko ga je dala biblioteka vezati v polusnje; izmed treh kartoniranih primerkov prvega tipa iz Wagnerjeve konkurzne mase imata dva tudi še ovój, eden žoltega, drugi sivega; Luiza, devetnajstletna hči Prešernovega šefa Crobatha, je dobila v dar broširani izvod z zelenim ovojem,

ker je Aškerc, ki je oskrbel primerku bogato, a zelo neokusno vezavo, izrezek zelenega ovoja s pesnikovim lastnoročnim posvetilom dal prilepiti na drugo stran prve platnice.

Tudi Auerspergov primerek, ki je vezan v rjavo platno in brez ovoja, a preseneča z napačno legendo na hrbtu: Poczile (brez pesnikovega imena), nedvomno ni bil vezan po Prešernovem naročilu. Nekoliko čudna okoliščina, da Prešernov dar nima darovateljevega posvetila, ampak le Auerspergov podpis, se da razložiti: Prešeren je poslal, kakor Luizi, najbrž tudi Auerspergu broširan izvod s posvetilom na drugi strani ovoja; ko je ovoj, bodisi po nezgodi bodisi po knjigoveščevi krivdi propadel, se je označil Auersperg za lastnika s svojim podpisom na prvi strani drugega prednjega lista.

Brez posvetila je bila knjiga že takrat, ko mi jo je Vrhovnik prvič pokazal. Tudi mi o kakem takem posvetilu nikoli ni govoril, dasi me je na slične posebnosti svojih zbirk o vsaki priliki v svoji izredni postrežljivosti opozarjal.

Vrhovnik je menil, da je Jugoslovanska knjigarna kupila Auerspergovega Prešerna od ljubljanskega muzeja. Muzejsko ravnateljstvo je pri tem v dveh ozirih grešilo: ne bi bilo smelo prodati Prešernovih »Poezij« iz biblioteke Anastazija Grüna, a še manj bi smelo iz svojih zbirk odstraniti redke izvod z akrostihom ter obdržati običajnega brez akrostiha! Toda bilo je to menda okoli 1908. leta, ko so prodajali iz ljubljanskega muzeja lahkomišlno tudi druge »dublete«, ki niso bile dublete. Prodali so: »Illyrisches Blatt« 1833 s prilogo Prešernovih »Gazel«, a obdržali letnik brez te redkosti; prodali so »Illyrisches Blatt« 1834 z uvezanim Prešernovim »Sonetnim vencem«, a obdržali izvod brez te še večje redkosti...

K sreči je postal lastnik vsem tem zakladom nepozabni Vrhovnik, ki jih ni pred znanstveniki zaklepal in jih je zbiral, da služijo sedaj svojemu namenu v Državni študijski knjižnici v Ljubljani.

Fr. Kidrič

VSEZVEZNA KONFERENCA PREVAJALCEV V RUSIJI

Konferenca prevajalcev se je vršila v januarju tega leta. Pred revolucijo je bilo prevajalsko delo v Rusiji dokaj visoko po kvan­titeti in dovolj nizko po kakovosti. Prevajanje sploh ni bilo organi­zirano; teorija prevajanja ni bila obdelana, na kakovost večina prevajalcev ni pazila, izbira del za prevode je bila na sploh precej slučajna in se je ravnala po zahtevah trga. Prvi poskus, da bi orga­niziral prevajanje, je naredil Maksim Gorki kmalu po revoluciji. Zbrali so se prevajalci in strokovnjaki za svetovno literaturo in so ustanovili pri Narodnem komisariatu za prosveto založbo »Svetovna literatúra«, ki ji je predsedoval Maksim Gorki. Založba je začela z izdajanjem »Kataloga«, ki je obsegal seznam najboljših del svetovne